

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

*Матеріали видано за авторською редакцією.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу
несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти
та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська
юридична академія», 2019

Притуляк Валерій Миколайович

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»,
приватний виконавець виконавчого округу Одеської області,
секретар Ради приватних виконавців Виконавчого округу
Одеської області, голова комітету з етики
Асоціації приватних виконавців України*

**ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВНИЦТВА АДВОКАТОМ
ІНТЕРЕСІВ ВИКОНАВЦЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

У червні 2016 року Верховною радою України було прийнято Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (надалі – Закон про органи та осіб) та Закон України «Про виконавче провадження» [1, 2], як основна складова частина нормативної бази відреформованої системи примусового виконання рішень України.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про виконавче провадження» (надалі – Закон) виконавче провадження є завершальною стадією судового провадження і примусового виконання судових рішень [1].

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» виконавче провадження (надалі – ВП) здійснюється з дотриманням як основоположних засад (верховенства права; обов'язковості виконання рішень; законності; диспозитивності; справедливості, неупередженості та об'єктивності) так і принципів, які притаманні для виконавчого провадження (гласності та відкритості ВП; розумності строків ВП; співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями). Особливу увагу серед принципів, притаманних для ВП слід звернути на принцип забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців.

До учасників виконавчого провадження ст. 14 Закону віднесе-но таких осіб як виконавець, сторони, представники сторін, прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності –

суб'єкт господарювання, особи, права інтелектуальної власності яких порушені.

У статті 16 Закону, яка має назву «Представництво сторін у виконавчому провадженні» наголошується, що сторони можуть реалізувати свої права і обов'язки у виконавчому провадженні самостійно або через представників. Повноваження адвоката як представника посвідчуються ордером. До ордера обов'язково додається витяг з договору (засвідчується підписами сторін договору), в якому зазначаються повноваження адвоката як представника або обмеження його прав на вчинення окремих дій як представника сторони виконавчого провадження.

Сторони виконавчого провадження, зокрема, мають право оскаржувати кожен процесуальний документ, кожне рішення виконавця, його дію або бездіяльність, якщо вважатимуть, що їх права чи охоронювані законом інтереси порушуються виконавцем. На цьому ж наголошується і в законі про органи та осіб, в ст. 36 якого зазначається, що рішення, дії чи бездіяльність приватного виконавця можуть бути оскаржені у порядку, встановленому законом.

Так само, і в ст. 447 Цивільного процесуального кодексу України (надалі – ЦПК України) зазначається, що сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до цього Кодексу, порушено їхні права чи свободи. Відповідно до ст. 450 ЦПК України скарга розглядається у десятиденний строк у судовому засіданні за участю стягувача, боржника і державного виконавця або іншої посадової особи органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця, рішення, дія чи бездіяльність яких оскаржуються.

Ч. 1 ст. 58 ЦПК України передбачено, що сторона, третя особа, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, може брати участь у судовому процесі особисто (самопредставництво) та (або) через представника.

Отже чинним законодавством передбачена можливість для сторін виконавчого провадження приймати участь у виконавчому провадженні особисто або через свого представника. Так само передбачено право сторін оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність виконавця до суду в порядку, передбаченому ЦПК України і відповідно приймати участь у розгляді скарги особисто або через свого представника.

В той же час ані в Законі «Про виконавче провадження», ані в законі про органи та осіб, ані в ЦПК України прямо не вказується на те, чи має право державний чи приватний виконавець приймати участь у розгляді скарги на його рішення, дії (бездіяльність) чи при розгляді його подання до суду (про примусове проникнення до житла, про заміну сторони ВП, про обмеження боржника у праві виїзду за кордон тощо) через свого представника.

Спробуємо знайти відповідь на це запитання.

Відповідно до п.п. 10, 12, 13, 19 ч. 3 ст. 18 Закону виконавець має право звертатися до суду із заявою (поданням) про роз'яснення рішення, про видачу дубліката виконавчого документа, із заявою (поданням) про встановлення чи зміну порядку і способу виконання рішення, про відстрочку чи розстрочку виконання рішення, з поданням про розшук дитини, про постановлення вмотивованого рішення про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника – фізичної або іншої особи, в якій перебуває дитина, стосовно якої складено виконавчий документ про її відібрання; звертатися до суду з поданням про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника – фізичної або іншої особи, в якій перебуває майно боржника чи майно та кошти, що належать боржникові від інших осіб, звертатися до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду боржника – фізичної особи чи керівника боржника – юридичної особи за межі України.

Відповідно до ст. 74 Закону рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторо-

нами, іншими учасниками та особами до суду, який видав виконавчий документ.

Відповідно до ст. 60 ЦПК України представником у суді може бути адвокат або законний представник. При тому в кодексі чітко не визначено саме кого може представляти адвокат у суді. Виключно сторін чи сторін, третіх осіб та інших учасників цивільних процесуальних правовідносин?

Згідно ч. 1 ст. 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [4] видами адвокатської діяльності є надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правовий супровід діяльності юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави; складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру; представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах під час здійснення цивільного, господарського, адміністративного та конституційного судочинства, а також в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами; представництво інтересів фізичних і юридичних осіб, держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в іноземних, міжнародних судових органах.

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги. Документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути: договір про надання правової допомоги; довіреність; ордер; доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Отже, ані в Законі про виконавче провадження, ані в Законі про органи та осіб, ані в ЦПК України, ані в Законі про адвокатуру та адвокатську діяльність немає заборони представляти інтереси як державних так і приватних виконавців в суді. Закон про адвокатуру та адвокатську діяльність навпаки вказує на те, що адвокат має можливість представляти інтереси не тільки фізичних і юридичних осіб, а й держави, державних органів.

А що ж відбувається на практиці? Так, згідно ухвали Київського районного суду м. Одеса від 22.04.2019 р. у справі № 520/5436/19 (провадження № 2/520/2925/19) суддею було розглянуто клопотання про скасування заходів забезпечення позову в рамках розгляду справи про визнання виконавчого документу таким, що не підлягає виконанню.

З аналізу наведеного судового рішення вбачається, що приватний виконавець безпосередньої участі у розгляді справи не приймав. Під час розгляду клопотання був присутній адвокат приватного виконавця виконавчого округу Одеської області, який приймав участь у розгляді клопотання та заявляв від імені приватного виконавця клопотання, які судом були взяті до уваги [5].

Відповідно до рішення Приморського районного суду м. Одеса від 04.04.2019 р. у справі № 522/12362/18 (провадження № 2/522/2007/19) суддею було розглянуто позовну заяву про про поділ майна, визнання права власності та визнання договорів недійсними.

З аналізу вказаного судового рішення вбачається, що приватний виконавець також участі у розгляді справи, як третя особа не приймав. Під час розгляду клопотання був присутній представник (адвокат) приватного виконавця виконавчого округу Одеської області, який приймав участь у розгляді позовної заяви та в судовому засіданні заперечував проти позовних вимог позивача, вважав, що даний позов був поданий з метою уникнення сплати боргу боржником ОСОБА_2 за судовим рішенням, яке обов'язкове для виконання, та знаходиться на примусовому виконанні у провадженні приватного виконавця, а спірне майно було арештоване та передане на публічні торги, тоді як продаж спірного майна зупинлено ухвалою суду по даній справі, що в свою чергу унеможлиблює виконання рішення суду. Вказані обставини також були взяті судом до уваги [5].

Отже, в результаті аналізу нормативної бази та судової практики можна зробити висновок, що чинним законодавством допус-

кається представництво адвокатом інтересів як приватного так і державного виконавця в суді. Також участь адвоката як представника виконавця допускається як під час розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність виконавця, так і під час розгляду подань виконавця до суду з усім комплексом прав та обов'язків, наданих ЦПК України сторонам (за виключенням обмежень, обумовлених в договорі між адвокатом та виконавцем). Також можна зробити висновок, що у разі прийняття участі адвокатом як представника виконавця під час розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність виконавця може бути розглянуто питання про розподіл судових витрат, пов'язаних з розглядом скарги (ст. 452 ЦПК України) з подальшим покладенням судом їх на заявника, якщо було постановлено рішення про відмову в задоволенні його скарги (ст. ст. 133, 137 ЦПК України).

Список використаної літератури:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
2. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n9127>
4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#n640>.
5. Ухвала Київського районного суду м. Одеса від 22.04.2019 р. у справі № 520/5436/19 (провадження № 2/520/2925/19) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81416262>
6. Рішення Приморського районного суду м. Одеса від 04.04.2019 р. у справі № 522/12362/18 (провадження № 2/522/2007/19) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81152073>